

Slovenski Dom.

Napredno kmetско glasilo.

Izhaja vsako soboto in velja za vse leto za Avstro-Ogrsko 3 krone, za Nemčijo in druge dežele 4 krone, za Ameriko 1 dolar.

Posamezne številke veljajo 10 vinarjev.

Za oznanila se računa: tristolna petič-vrstaj 14 vin., vsa stran 48 K, pol strani 24 K, četrt strani 12 K, osminka strani 6 K. Pri vseletni inserciji primeren popust.

Dopisi se naj frankirajo in pošiljajo na uredništvo „Slovenskega Doma“ v Ljubljani, Knafljeva ulica št. 5, I. nadstr. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnina in oglasi se naj pošiljajo upravitelju „Slov. Doma“ v Ljubljani.

Razpust c. kr. kmetijske družbe kranjske?

Zadnji občni zbor kranjske kmetijske družbe se je vršil lansko leto začetkom julija. Takrat so nagnali klerikaleci v ljubljanski »Mestni dom« svoje največje pretepače poleg duhovnikov in mežnarjev. Predsednik Povše in njegov prijatelj dr. Lampe pa sta vprizorila pretep tako, da je vladni zastopnik končno vendarle odredil, da se zaključi občni zbor. Lani se ni več vršil občni zbor in letos ga tudi še ni bilo. Zatrjuje se, da ga sploh ne bo. Od lanskega leta do zadnjega časa se je v kmetijski družbi sami veliko izpremenilo. Deželni odbor in klerikalna gospodarska »Zveza« je prevzela od nje prirejanje predavanj, nakupovanje bikov, prašičev in še mnogo drugih poslov. Predsednik kmetijske družbe, Povše, zasluži, da bi ga kmetje s tega odgovornega mesta napodili s cepci; kajti kar predseduje on, uničuje družbo in vse delovanje zavira na korist klerikalnim organizacijam.

Klerikalcem se že od nekaj cede sline po kmetijski družbi. Opetovano so jo že naskočili na občnih zborih, hoteč jo dobiti popolnoma v svoje roke. Ker se jim to poštenim potom ni posrečilo, izmislili so si sedaj nečuvveno lumparijo, po kateri hočejo priti do ogromnega premoženja, ki so ga znesli skupaj naši marljivi in napredni kmetje.

Klerikalci hočejo namreč c. kr. kmetijsko družbo razpustiti. Pridobili so zase že deželno vlado. Najprvo hočejo ustanoviti v področju deželnega odbora deželni kulturni svet. Ko je ta ustanovljen, pa bo vlada razpustila c. kr. kmetijsko družbo. Nad pol milijona kron, ki znaša premoženje glavne družbe in še veliko premoženje posameznih podružnic, bo država odvzela in dala deželnemu kulturnemu svetu.

Klerikalci imajo že ves načrt do zadnje podrobnosti izdelan in tudi računajo s tem, kako bodo razsipali denar, ki ga je naš ubogi kmet v potu svojega obraza

zbral tekom poldruega stoletja kmetijski družbi. Vsi upi, vse nade, ki smo jih staveli na lepo uspevajočo kmetijsko družbo, splavajo po vodi. Vse je uničeno in naš kmet bo gledal na kmetijsko družbo kakor na žitno polje, ki ga je uničila toča, ali na vinske gorice, ki jih je požgala slana.

Ko poročamo rojakom to žalostno vest, jih pozivljamo, da se pripravljajo na odpor. Bilo bi proti človeškim in božjim postavam, če bi mirno pustili, da bi nas klerikalci, in če tudi z vladno pomočjo, oropali našega največjega zaklada, naše najlepše organizacije.

En glas, en klic mora se razlegati po naši domovini: **Oropati se ne damo!**

Dekan zapravil čez 20 tisoč K ljudskega denarja.

V našem lepem Kamniku živi klerikalen poslanec dekan Lavrenčič, katerega ljudstvo daleč naokrag pozna po njegovih konjih in po njegovi krasni kočiji. Dekan Lavrenčič ni samo dekan, on je tudi duša kamniške klerikalne organizacije, boter tamošnjih čukov, oče Marijinih devic i. t. d. Največjo besedo pa si je dekan Lavrenčič pridržal pri farovski hranilnici in posojilnici. Tudi on, kakor gospod škof Bonaventura, posebno veliko da na to, da ima v rokah kar največ denarja. Ker nima še zadosti svojega in tudi še cerkvenega premalo, ustanovili so mu klerikalci še »Hranilnico in posojilnico« v kaplaniji, kjer zbirajo vsi klerikalni magnatje svoj evenk, da ž njim lahko dekan Lavrenčič razpolaga. Posojilnice in hranilnice, četudi so v klerikalnih rokah, so same na sebi nekaj dobrega. Pri farovških je pa ravno to slabo, da ima pri njih ponavadi prvo in zadnjo besedo duhovnik. Ravno to je nesreča za naše ljudi, da tudi pri posojilnicah in hranilnicah duhovščini slepo zaupajo. Kako nesrečni vsled tega lahko postanejo za-

družniki, nam kaže slučaj, ki se je pripetil pred kratkim v Kamniku.

Dekan Lavrenčič je namreč kupil za »Hranilnico in posojilnico« v kaplaniji hišo, pri kateri izgube kmetje, ki imajo v tem zavodu naložen denar, najmanj 20 tisoč kron. Cerar, ki mu je hišo prodal, jo je namreč kupil pred nekaj leti za 26 tisoč kron, dekan pa jo je kupil za farovško posojilnico in hranilnico za 55 tisoč kron. Hiša, ki jo je dekan kupil, je v tako slabem stanu, da je čudno, da c. kr. glavarstvo ne prepove v njej stanovati. Očividci pripovedujejo, da so razbita vsa okna, preluknana tla, stropi so baje vsi trhli. Tudi nima ta bajta korporacijske pravice, ki v Kamniku hiše posebno vzdigne na vrednosti. V Kamniku živ krst ne more razumeti, zakaj je dekan podrtijo tako drago plačal.

Za hranilnico in posojilnico je to strahovit udarec. Sreča je še, da imajo v njej naložen svoj denar premožni Podgorci; kajti sicer bi zavod moral priti v konkurz.

Mi se danes omejujemo le na suha dejstva in prinašamo zgoraj omenjeno vest v svarilo in v pouk našega dobrega ljudstva. Štejemo si namreč v sveto dolžnost, brez ovinkov razkrivati vse brezvestnosti, ki jih uganjajo nad nami naši duhovni. Čim večji gospod je kdo, tembolj mu slepo zaupa ljudstvo. Zato pa moramo tem bolj jasno povedati one grehe, ki prete našemu kmetu od velikih gospodov.

Danes smo razložili, kako je dekan na brezvesten način zapravil čez 20 tisoč kron ljudskega denarja.

Klerikalci in belokranjska železnica.

Naši klerikalci menda še niso bili nikdar v taki zadregi in taki skrbi za kak mandat, kot so ravno sedaj za izpraznjeni novomeško - belokranjski državnozborni mandat po odstopivšem Šukljetu. Vedo dobro, da se jim prav pošteno maje njih

gospodstvo v Beli Krajini. Ljudstvo je že zdavnaj sito samih praznih obljub. Zahteva, da se obljube, ki so jih imeli klerikalci vedno polna usta, kadar so bile volitve, tudi izpolnijo, da se zgrade prepotrebne ceste in vodovodi in druge naprave, ki so jih klerikalci Belokranjcem že leta sem na vseh shodih obljubovali samo, da so Belokranjci volili njih kandidate.

Najvažnejša gospodarska naprava in pridobitev, ki so jo še posebno poudarjali in prištevali sebi v zaslugo, pa naj bi bila železnica, ki je imela po zakonu, sklenjenem leta 1907. v državnem zboru, steči že letos 1. oktobra po Beli Krajini. Toda ravno ta železnica, glede katere so si naši klerikalci edini lastili zasluge, da so jo dosegli od vlade, jih je spravila sedaj v tako zadrego in stisko, da si ne vedo pomagati iz nje. S to železnico so jo tako temeljito zavozili, da se je ne da sploh še rešiti.

Čisto gotovo namreč je, da bo naša vlada gradila belokranjsko železnico edino-le v tem slučaju, če tudi ogrska vlada zgradi železnico Karlovec-Otočac-Knin. Ogrji pa nikakor nočejo graditi te proge, ampak oni hočejo železnico, ki bi tekla od Knina ne čez hrvaško primorje, ampak čez Bosno po dolini reke Une do Bosanskega Noviga. Ta železnica ni samo veliko krajša, ampak tudi cenejša za 50 milijonov, kot pa ona iz Karlovca v Knin. Pa tudi iz sebičnih gospodarskih ozirov so Ogrji za progo Knin-Bos. Novi. Ta železnica bi vezala Dalmacijo s Hrvaško in Ogrsko in ves promet bi šel čez Ogrsko. Ogrska industrija in trgovina bi pridobila Dalmacijo za se in bi obvladala ves njen trg. To pa je velikanske važnosti za razvijajočo se Ogrsko industrijo. In vsled tega ogrska vlada gotovo ne bo odnehala od teh namer, ker je ne veže prav nič, da bi gradila zvezno progo med belokranjsko in dalmatinsko železnico.

Ko se je namreč leta 1907 šlo za pogodbo med Avstrijo in Ogrsko, je takratni ministrski predsednik Beck pridobil slovenske klerikalne poslance, ki so preje najbolj vpili proti nji, za ogrsko pogodbo s tem, da je obenem z njo predložil državnemu zboru zakon o belokranjski in dalmatinski železnici, ki je bil tudi sprejet. Zdelo se je, da je ta železnica v zvezi z pogodbo in klerikalci, na čelu jim dr. Šusteršič, so šli z vso vnemo v boj za pogodbo, češ, če glasujemo za pogodbo z Ogrsko, glasujemo s tem za belokranjsko železnico in zvezo z Dalmacijo. Niso pa zahtevali, da tudi Ogrska sklene zakon, da zgradi zvezno progo med belokranjsko in dalmatinsko železnico, ko so glasovali za pogodbo in je bila sprejeta. In ogrski državni zbor ni v resnici sklenil nobenega takega zakona.

Ogrji se sedaj nič ne zmenijo za gradnjo železnice Karlovec-Knin, pač pa hočejo ono Knin-Bos. Novi. Prisiliti ogrske vlade, se pa tudi ne more, ker jo prav nič ne veže, da bi gradila ono progo.

S tem pa je padla tudi belokranjska železnica v vodo, kajti niti misliti ni, da bi naša vlada gradila belokranjsko železnico kot lokalno, da bi izdala 15 milijonov samo za to, da bi siromašna Bela Krajina dobila železnico. **Da pa železnice ne bo, so krivi edinole klerikalni poslanci.** Takrat, ko je bil sklenjen zakon o belokranjski železnici, bili so klerikalci oni, ki so si lastili edini zasluge, da se je sklenil ta zakon. Sedaj pa, ko so se pokazale njih zasluge za to železnico v pravi luči, ko je jasno, da je le vsled političnega sleparstva klerikalnih poslancev belokranjska železnica pokopana, sedaj bi pa radi ves neuspeh zvalili na naprednjake! Podobni so onemu tatu, ki je bežeč klical: primite tatu! Takih goljufij in sleparstev so pač zmožni samo klerikalci.

Belokranjsko ljudstvo pa vidi sedaj vso klerikalno laž in sleparstvo in zato se ne da več vleči za nos s praznimi besedami in obljubami. Pomedlo se bo pri prihodnji volitvi s takimi ljudskimi sleparji temeljito in pokazalo, da zahteva pošteno in resnobno politično delo!

Občina, občinski zastop.

Spisal Ferdo Plemič.

Bil je lep dan in solnce te je vabilo na polje, bodisi da bi se kot brezdelen pohajač divil čudoviti prirodi, bodisi, da bi kot skrbipoln kmet razkopaval s ponosnimi udarci trde grudi matere zemlje. A danes ni bilo žive duše na širokem polju in bela cesta za vasjo je ostala zapuščenca. In vendar si opazil v vasi nenavadno vrvenje. Iz te in one hiše je stopil mož ter se pridružil gruči, ki je stala tuintam na trgu pred občinsko hišo. Tudi v vaški krčmi je bilo precej gostov. A nista se razlegala vesel smeh in prešeren krik iz njih. Resnih obrazov so sedeli možje krog miz in resen je bil njih pogovor. Ta in oni pa je stopil v občinsko hišo, kjer so v neki sobi za dolgo mizo sedeli veljavni možje. Tam se je je kratko mudil, imenoval je neko ime, ali po oddal listek z napisanim imenom onim možem za mizo ter zopet odšel k gruči na trgu ali k družbi v krčmi.

Kaj se je neki vršilo v vasi, da so vsi naši sosede postali nakrat tako resni in da je celo Krofičev Tine, ki je bil drugače najveselejši mož v vasi, hodil okolo z obrazom, kakor da bi „metle upal“?

Občinske volitve so se vršile. Naši sosede so danes volili občinski zastop.

Kaj pa so to, občinske volitve in občinski zastop? Besede se nam zde znane, velikokrat smo jih že slišali, pa vendar jim še ne vemo pravega pomena.

Najprej, kaj je to občina? Odgovor ni težek. Več družin se je naselilo v enem kraju ter zidalo svoje hiše. Ta kraj je lahko velik (mesto), ali manjši (trg), ali še manjši (vas). Te družine, ki prebivajo v enem kraju

tvorijo skupno eno občino. So ti kraji prav majhni, potem se lahko zgodi, da šele več vasic tvori eno občino. Vsaka taka občina ima pravico, da se do gotove meje sama vlada. Pravijo tudi zaradi tega, občine so samostojne, ali s tujo besedo „avtonomne“. To je določil enkrat za vselej avstrijski občinski zakon iz leta 1862. Po tem zakonu se ravna vse občine, če nimajo morda, kakor nekatera mesta, že svoj posebni občinski pravilnik ali s tujo besedo „statut“, ki so ga jim potrdili prejšnji vladarji. (N. pr. Ljubljana, Trst, Celje i. t. d. imajo tak statut.)

Kakšne pravice in dolžnosti pa ima taka občina; to bi radi vedeli. Vsa občinska opravila se dele v dve glavni skupini, v dva delokroga in to v:

1. samostojen delokrog,
2. prenešen delokrog.

V samostojen delokrog spadajo vsa opravila, vsa dela, vse pravice in dolžnosti, ki jih sme občina po zakonu iz leta 1862. izvršiti, oziroma, ki jih mora izvršiti. K prenešenemu delokrogu pa prištevamo vsa ona opravila, ki jih vlada naloži občini, češ, skrbi ti, da bo to in ono o pravem času izvršeno. V prenešenem delokrogu izvršuje tedaj občina od vlade ji poverjene zadeve; občina torej nekako sodeluje z državo. Občina deluje v samostojnem delokrogu, kadar n. pr. skrbi za svoje občinsko premoženje, kadar skrbi za zidanje in popravo občinskih potov, cest, trgov in mostov, kadar skrbi za reveže v občini, kadar skrbi, da se nikogar ne oškoduje na telesu in premoženju, kadar zida in popravlja šole v občini, kadar podeli domovinsko pravico novodošlemu občanu, kadar imenuje za občino posebno skrbnega moža za svojega častnega občana in drugo več. V prenešenem delokrogu pa deluje občina, kadar razglasi n. pr. državne odredbe in nove zakone, kadar pokliče, oziroma zapisuje mladeniče, ki morajo iti k vojaškemu naboru, kadar razglasi volitve v deželne zборе in državni zbor, o katerih bomo že še govorili, kadar pobira za državo davke in drugo več.

Vse to povzroči seveda precejšnje stroške. Da pokrije te stroške, sme občina zahtevati po zakonu od vsakega občana primeren znesek v denarju. Ta znesek se izterja navadno z drugimi davki vred in se imenuje občinska doklada, ker ga je treba dokladati k navadnim davkom. Če bi pa kakšen občan bil toli nepokoren, da bi se protivil občinskim odredbam, tedaj ima občina tudi pravico kaznovati ga z denarno globo ali zaporom do gotove meje.

To so opravila, ki jih izvršuje občina. Mnogo jih je in raznovrstna so. Da se ta opravila dobro preudarijo in vestno izvrše, zato bi pravzaprav morali za vsak posamezni slučaj skrbeti vsi občani. Ali to bi bilo malce težavno. Kakor hitro bi se imeli posvetovati o tem ali onem, zbrati bi se morali vsi občani in vsak bi moral povedati svoje mnenje. Ali ta nima danes ravno

časa, jutri pa oni ne; ta je bolan, oni je na potovanju i. t. d. To težkočo so spoznali že naši slovenski pradedje, ki so izročili skrb za občinske zadeve izbranim, posebno razumnim možem. Te so nazivali starejšine. Slično je danes; mesto starejšinstva volijo občani izmed sebe občinski zastop. Opravila vsake občine oskrbuje tedaj občinski zastop, ki se zbere vsakotoliko časa v seje k posvetovanju, kako treba to ali ono ukreniti, da bo mnogim prav in malo njim v zamero, da se bo zakon spoštoval, kaj pametnega in koristnega izvršilo in da ne bo preveč trpela pri tem občinska blagajnica. Da pojde vse v najlepšem redu, si občinski zastop izbere iz svoje srede veljavnega moža — župana. Županu pa pridenejo še dva ali tri starejšine. Župan in ti posebno izbrani starejšine se imenujejo s skupnim imenom: občinsko predstojništvo.

Kakšno posebno nalogo ima ves občinski zastop, kakšno nalogo ima občinsko predstojništvo.

Občinski zastop, ki mora po zakonu šteti vsaj osem starejšin ali občinskih svetovalcev, se posvetuje o občinskih zadevah in sklepa in odloča o tem, kar se ima izvršiti. Občinsko predstojništvo pa skrbi, da se ti sklepi tudi izvrše; pravimo tedaj, da ima občinsko predstojništvo izvrševalno moč (s tujo besedo: eksekutivno moč). Seveda potem ves občinski zastop tudi nadzoruje, je-li je predstojništvo poskrbelo za izvršitev sklepa. Vzemimo slučaj! Nekoliko občanov zahteva novo in krajšo pot v gozd. Občinski zastop se o tej zahtevi posvetuje v svoji seji ter sklene, naj se pot res zida, ker je potrebna. Zato še odloči, odkod vzeti denar, da se stroški za zidanje poti pokrijejo, a vse drugo prepusti občinskemu predstojništvu, češ, naj se ono nadalje briga, da bo pot v določenem času končana. Ko pa ta čas mine, ima občinski zastop pravico zahtevati od občinskega predstojništva, da pove, je-li se je pot res dozidala in če je res toliko veljala, kolikor je preračunal občinski zastop.

Občinsko predstojništvo pa tudi ne more samo ob sebi izvršiti dela, ki mu ga je naložil občinski zastop. Občinski zastop sklene na pr., da bo treba pobirati novo občinsko doklado in je naložil občinskemu predstojništvu, naj ono poskrbi, da se bo ta sklep pravočasno razglasil in da bo vsak občan to doklado plačal. Sedaj seveda ne smemo zahtevati od župana in od starejšin iz občinskega zastopa, da bodo oni sami pred cerkvijo razglasili ta sklep, ter da bodo oni sami šli od hiše do hiše pobirati novo občinsko doklado. Ne! Za taka opravila ima občinsko predstojništvo na nazpolago od občine plačane uradnike in sluge, ki skrbijo za objavo in točno izvršitev zadev samostojnega in prenešenega občinskega delokroga. Vsi ti občinski uradniki in sluge delujejo v večjih krajih v svojih posebnih uradih, ki se zovejo občinski urad ali magistrat.

Vsakemu dobremu občanu bo prva skrb, da občinski zastop res skrbno opravlja občinske zadeve. Jasno je tedaj, da pazijo občani, koga izvolijo v ta zastop. Včasih pa je en del občanov drugega mnenja, nego drugi del. Ta del misli, da bi ti možje bili boljši, oni del pa, da bi bili boljši drugi. Tedaj rečemo, da sta v občini dve stranki. Pri volitvah voli potem vsaka stranka svoje može za občinske svetovalce. Takrat pravimo, da se bije v občini volilni boj med dvema strankama. V občinski zastop pa so slednjič izvoljeni oni možje, ki so prejeli pri volitvi največ glasov, t. j., za katere se je izreklo največ volilcev. Ti izvoljeni občinski svetovalci izberejo izmed sebe župana ter oskrbujejo občinske zadeve skozi tri leta. Po treh letih so zopet nove volitve.

Na delovanje občinskega zastopa in občinskega predstojništva pa ne pazijo samo občani, temveč tudi vlada. Vlada ima svoje uradnike po vseh deželah. Taki uradniki so okrajni glavarji, deželni predsedniki in cesarjevi namestniki, o katerih bomo še pozneje govorili. Ti natanko pazijo, je-li vrši občinski zastop vestno svojo dolžnost. V slučaju, da bi je ne, ali da bi se brigal za stvari in odločal o njih, o katerih nima govoriti, potem pravijo ti vladni uradniki: »Občinski zastop je prekoračil svoj delokrog.« Če je to res, potem ima vlada pravico odstaviti župana in občinske svetovalce od njihovih častnih mest. Ljudje pravijo: »Vlada je razpustila občinski zastop.« Vlada pa tedaj hkratu napove tudi čas, kdaj imajo občani voliti nove občinske svetovalce, t. j. vlada razpiše nove občinske volitve.

(»Po »Naši Bodočnosti.«)

Politični pregled.

Čehi o obstrukciji v državnem zboru.

V Masarykovem glasilu »Naša doba« je napisal neki Č . . . , ki pa ni sam Masaryk, članek o položaju v parlamentu. V njem dokazuje, da bi bila največja napaka, ako bi se smatralo zaključenje državnega zbora za uspeh obstrukcije. **Ministrski predsednik je s tem ustregel sam sebi!** Ne obstrukcija, pač pa drugi vzroki so bili, da se je zaključil državni zbor. Člankar pravi, da se je vlada **zbala prepira**, ki je nastal v njeni stranki, vladni stranki dunajskih krščanskih socialcev. Tudi čas ni bil ugoden za zborovanje. **S Poljaki**, ki so markirali zadnji čas opozicijo, se je odločil baron **Bienert** raje pogajati izven parlamenta. Tako so obstrukcionisti na vse strani ustregli ministrskemu predsedniku. Njemu tudi ni bilo treba ustanoviti laške pravne fakultete in treba mu ni bilo misliti na finančni načrt. Člankar zametuje obstrukcijo, ki ni rodila nobenega dobrega sadu, zametuje vez z dr. Šuster-

šičem in se poteguje za samostojno češko politiko. »Slovenec« se sedaj čez Masaryka repenči. Mi smo v »Slov. Domu« že dovolj jasno povedali, kako obstrukcijo dela dr. Šusteršič. Zgoraj omenjena izvajanja samo potrjujejo, da vsa klerikalna politika ni piškavega oreha vredna. To so spoznali tudi Čehi, zato obračajo dr. Šusteršiču hrbet. Čehi si mislijo: Boljše da mi zapustimo Šusteršiča, kot da bi on nas. — Kmalu bodo tudi drugi jugoslovanski poslanci uvideli, da jih je peljal dr. Šusteršič le kašco jest. — Jeza klerikalcev je umevna. Človek, ki se potoplja, bije na vse strani.

Bosanski sabor.

Po aneksiji Bosne in Hercegovine so začeli iztegovati prste po teh čisto slovenskih deželah Nemci in Ogrji. Madžari so šli celo tako daleč, da so hoteli pred kratkim upeljati po vseh železnicah v teh deželah **ogrsk**e napise, **dasi ni pet ljudi, ki bi jih znali čitati, kaj šele da bi jih razumeli.** K sreči pa se ustavno življenje v Bosni prav lepo razvija. V bosanskem saboru nastopajo Jugoslovani sporazumno in obračajo klin proti tujcem, ki bi se radi vrinili v deželo. Sedaj so storili nekaj zelo važnih sklepov. Šolski odsek je sklenil, da se ne podpira v Bosni nikakih šol, na katerih ni učni jezik hrvaški ali srbski. Na vseh šolah se ima v enaki meri poučevati cirilica in latinica. Upi avstrijske in ogrske vlade se torej ne uresničujejo. Nemci in Madžari so mislili, da pridejo v sabor sami tepci, katere bodo lahko poljubno izrabljali. Sedaj pa morajo kislega obraza gledati, kako pametno slovansko politiko delajo naši bratje v saboru.

Razgled.

r Priprave za veliko gasilsko slavnost v Ljubljani, ki se vrši dne 14. in 15. avgusta, so v najboljšem tiru. Dan na dan se priglašajo novi udeleženci. Na slavnost pride predsednik »Slovanske zveze gasilcev«, g. **V o z e b**, ki bo tudi vodil zborovanje. Iz Češkega pride čez 700 gasilcev pod načelstvom staroste »Zveze čeških gasilnih društev« g. **Matejom Mayerjem**. Iz Moravskega se je že priglasilo nad 300 udeležencev. Tudi iz Šlezke je že čez 100 priglašanih. Vseh Čehov utegne priti do 1500 mož. Med njimi je priglašanih tudi več doktorjev, inženjerjev in celo en grof, kar kaže, da se zanima na Češkem za gasilstvo tudi inteligenca. **Poljake** pripelje predsednik poljske »Zveze«, dr. **C i v i k l i c e r**. Hrvatov pride okoli 400. Tudi domačini se pridno priglašajo, tako, da se pričakuje ob slavnosti čez 5000 gasilcev v Ljubljani. Gasilci bodo stanovali deloma po hotelih, deloma po privatnih hišah. Korno poveljstvo pa je že dovolilo 2000 slavnice, ki se razdele po šolah.

r »Orel« in cerkveni pevec umoril naprednjaka. V nedeljo so se v Vrbju pri Žalcu napredni fantje vračali od veselice družbe sv. Cirila in Metoda proti domu. Pri tem so jih klerikalni fantje zavratno napadli. »Orel« in cerkveni pevec Pesko pa je naprednjaka Franca Cokana tako udaril, da je nesrečnež kmalu na to umrl. Med desetimi božjimi zapovedi je tudi: Ne ubijaj! Naši čuki in klerikalci so je izpremenili: **Ubijaj!**

r **Judeževi groši.** Klerikalci so dobili od »Kranjske šparkase« 20 tisoč kron darila in 140 tisoč kron posojila za to, da »Domoljub«, »Slovenec« in drugo klerikalno časopisje ne bo razkrivalo lumparij, ki jih uganjajo kranjski Nemci in nemškutarji. Za nemškutarje pa se bo potegoval celo na prižnici sam škof Bonaventura! **Izdajalci!**

r **Slovenski kmetje, pozor!** Nemška »Kranjska hranilnica« objavlja po ameriškanskih listih, da obrestuje vloge veliko višje kot jih v resnici obrestuje. Ravno ta nemška »Kranjska šparkasa« je tudi še pred kratkim objavila, da ima 78 milijonov kron vlog, dasi že nad dve leti sem nima niti 48 milijonov kron. Če bi kak trgovec ali kdorkoli drug ljudi na tak nesramen način farbal, bi mu rekli, da je nesramen goljuf. Pametni ljudje pa se goljufov boje in so napram njim previdni!

r **Za državne poslance.** Znano je, da država daje za ponesrečence od slučaja do slučaja podpore. Te podpore se pa tudi večkrat tako razdele, kakor je kdo priporočen pri vladi. Ljubljanski državni poslanec Ivan Hribar je na primer Barjanom že opetovano izposloval podporo, če jim je voda napravila škodo. Na deželi je pa zelo veliko ljudi, ki niti ficka odškodnine in podpore ne dobe, ker se zanje njihovi poslanci ne brigajo. **Dolžnost državnih poslancev je, da čuvajo v prvi vrsti koristi volilcev svojega okraja, oziraje se le na to, kdo je potreben podpore.** Opozorjamo deželane, da naj se pri vsaki nesreči, ki nastane vsled neurja, obrnejo tudi na **državnega poslanca svojega okoliša, čegar dolžnost je, pri državi izposlovati kar največjo državno podporo, pri deželni odboru pa tudi prošnjo podpirati.** Tako bomo kmalu videli, kateri poslanec je kaj vreden in kateri nič. Poslancev nismo za to volili, da bi po Dunaju na naše stroške postopali.

r **Koliko podpore je že razdelil deželni odbor za nesrečneže?** Iz vseh krajev naše srečne dežele, kjer bi človek mislil, da se bo ljudem sam med cedil, ker so volili klerikalce za poslance, prihajajo vznemirljive vesti, koliko škode je tu napravila toča, opustošila vinograde, pobila sadje in uničila polja. Koliko krajev je voda kar preplavila in odnesla vse najboljše pridelke. Strela gospodari po deželi, da je kar strah. V nesreči bi bila v prvi vrsti dolžnost po-

slancev priskočiti revežem in ponesrečenem na pomoč. **Deželni odbor** pa, ki razsiplje denar za razne špekulacije, in ki je dosedaj samo še to storil, da je oddal svojim najbolj zanikernim ljudem mnogo služb, se sedaj za kmeta prav malo ali nič ne briga. **Sedaj naj pokažejo, če imajo deželni odborniki še kaj sreča! V nesreči se spozna pravi prijatelj!** Najboljše bi deželni odbor storil, če bi objavljaj, koliko podpore da za ponesrečence. Ljudje pa, ki jih na ta ali oni način doleti nesreča, pa naj vsakokrat vložijo na deželni odbor prošnjo za podporo. Potem se bo lahko vsakdo sam prepričal, kaj je dobil.

r **Dekan Rihar v Šmartnem pri Litiji obsojen.** Dekan Rihar je lep božji namestnik. Ko mu je poštni hlapec dostavil poštno pošiljatev, ga je brez vsakega vzroka kakor kak šnopsar ozmerjal in mu dejal, da je lump. Sedaj je c. kr. okrajno sodišče prisodilo prečastitemu dekanu, ki je psoval, 50 kron kazni. Tako kot šmarskemu dekanu, naj se godi vsem nesramnim duhovnikom, ki mislijo, da je ljudstvo za to tukaj, da ga lahko oni zmerjajo. Naj bi naši ljudje za vsako osebno žaljenje, ki ga dožive od strani kakega maziljenca bodisi privatno, bodisi v cerkvi, zahtevali pri sodišču zadoščenje in naše sodnije bi od božjih namestnikov največ zaslužile. Potem bi se pa tudi naši ljudje otresli farovškega jeroštva. **S farovškimi obrekovalci brez odpušanja k sodišču!**

r **Deželni šolski svet kranjski** že zasleduje učitelje in jim daje ukor če uče šolske otroke pošten, domač pozdrav „Dober dan“, češ, da »Dober dan« hudo žali religiozno čustvo otrok in ljudstva.

r **Poznate jubilejni kolek družbe sv. Cirila in Metoda?** Zakaj ga ne naročite?

r **Zahtevajte vsepovsod računске listke družbe sv. Cirila in Metoda!**

r **Poseben vlak v Novo mesto.** Na letošnjo »Zavezino skupščino«, ki se vrši dne 6. in 7. avgusta v Novem mestu, se odpelje dne 6. avgusta zjutraj ob 10. z južnega kolodvora v Ljubljani poseben vlak. Vlak se ustavi tja in nazaj na postajah: Ljubljana (dolenjski kolodvor), Grosuplje, Št. Vid in Trebnje. Iz Novega mesta odhaja vlak v nedeljo, dne 7. avgusta, ob 9. zvečer. Vlak odhaja iz Ljubljane tak čas, da ima zvezo na vse strani. Udeleženci naj se priglase po dopisnicah takoj na naslov: »Zaveza avstrijskih jugoslovanskih učiteljskih društev v Ljubljani«. Poslužite se posebnega vlaka v mnogobrojnem številu! Naj pridejo na skupščino tudi prijatelji učiteljstva! Ceno vožnji zve vsak pred odhodom. Priglasite se takoj na navedeni naslov!

r **Ljubljanski domobranski pešpolk.** Ljubljanski domobranski pešpolk št. 27 pride tekom prihodnjih mesecev na Goriško in se izpremeni v polk alpinistov. V Ljubljani se osnuje nov domobranski pešpolk št. 27.

Dolenjski novičar.

d **Od D. M. v Polju** se nam piše. Od vseh strani se bero po raznih časopisih različne, včasih tudi zanimive stvari. Le od D. M. v Polju in okolice se le redko kdaj kaj bere. Ne mislite mogoče, da mi tukaj vedno spimo ali pa da smo tako hudobni ljudje, da še časopisi za nas ne marajo. Tega mislim, da še ni, saj smo tako vsi na katoliški podlagi. Včasih se kaj malega oglasita »Slovenec« in pa »Domoljub«, a »Slov. Dom« se za nas ne zmenja. Pa vendar tudi mi tukaj napredujemo, posebno v tem, kar so že drugi narodi zdavnaj pozabili. Pri nas se vedno sliši, posebno pa ponoči, kako grdo upijejo nočni kričaci, in mnogokrat se tudi stepo, za kar so že neštevilokrat dobili svoje plačilo od pristojnega oblastva. Izmed vseh se pa še najbolj odlikuje eden, nam zelo dobro znani, že čez 50 let stari, takoimenovani nočni kričač, A. Müller. On, seveda nemčur, je v Vevškovi papirnici kot skladiščni oskrbnik uslužben. Ali vendar svojim predpostavljenim ne more dati miru ter hodi ponoči svojim gospodom delat podoknice, tako, da ne morejo spati. Heil Müller!

d **Iz Debelega vrha pri Laverci.** Čevljarja Erklavca 2letnega otroka, ki je zšel na železniški tir, so odbijači podrli na tla. Otrok je še živ in le malo poškodovan.

d **Z Vač.** Naši klerikalci nas posnemajo kakor opice. Ko smo mi ustanovili prepotrebno »Kmečko hranilnico in posojilnico«, so pricapljali za nami ter ustanovili tudi oni svojo, za katero pa se živ krst ne briga. Mar naj zaupajo ljudje svoje trdo prihranjene novce kakemu faliranemu poštarju!? Letos, odkar je pri nas kaplan žalostnega spomina, France Majdič, so pa ustanovili že izobraževalno društvo in zadnjo nedeljo tudi »Čuke«. Kako bodo ti ljudje izobraževali svoje ljudi, nam lepo kaže zelena Štajerska s svojim klerikalnim ubijalcem. Res je žalostno, da se dobi še toliko nerazsodnih ljudi, ki slepo nosijo svoje žuljave kronice kaplanu za društva, ki se ustanavljajo samo v namen, da se pridrži ljudi pod farovško komando. Samo za to ustanavljajo društva, da obdrže ljudstvo sebi udano, da bi ne spoznalo, kakšen strup goji v fari, ako ima takega kaplana, kakor mi na Vačah. Naše pobožno ljudstvo še danes misli, da sta naš kaplan in pa bog eno in isto. Pa se silno moti. Ali je bog obrekoval? Ali je lagal? Ali je hodil Kristus objemat dekleta v Bukovco? Ali je bil Bog tako poln sovraštva do tistih, ki so ga križali, kakor je naš kaplan do svojih bližnjih kristjanov? Može in žene, na ta vprašanja odgovorite, pa boste spoznali, da nas kaplan samo farba, da ima on boga samo na jeziku, v srcu pa sam strup za nas farane. In hočete, da naj gre v take roke neskončno pravični in usmiljeni bog!

Gospodarstvo.

gd Če prašiči pitanci radi ne jedo, so si morebiti pokvarili želodec. To se lahko zgodi s slabo, pokvarjeno hrano ali pa, če se jim da prevroča hrana. Zanikarne dekle mnogokrat greše s tem, da svinjam dajejo prevročih jedil. Predvsem je treba paziti, da se hrana menja, ker se enakomerne hrane prašiči radi naveličajo.

gd Najboljše žito za kokoši je oves, ki ima v sebi vse snovi, ki jih te živali potrebujejo za hranjenje telesa in za tvorjenje jajec. Skoro enake vrednosti je ajda, ki pa je predraga, da bi jo dajali, le za spremembo jim jo tu in tam lahko privoščimo. Ravnotako je tudi s pšenico, ki je posebno dobra za piščeta. Ječmen tudi dobro tekne kokošim. Koruza se navadno preveč uporablja, a ni posebno dobra, ker povzroča, da se kokoši preveč zrede, debele kokoši pa malo neso. Koruzo je dobro dajati pozimi, ker povzroča gorkoto, poleti pa kokošim potresajmo različna žita, ker jim sprememba hrane dobro de.

LISTEK.

Benedek.

J. S. Macher.

(Konec.)

Ko je umrl general John, načelnik generalnega štaba iz bitke pri Kustoci leta 1866., si je izprosil nadvojvoda Albreht celo korespondenco in vse pismene beležke ranjkega, in tako se je zgodilo, da rodbina še zasebnih pisem ni nikdar več dobila. Maršal, ki je skrbno pazil, da bi bila njegova podoba v zgodovini kar najsijajnejša, se je očitno bal, da bi bile mogle kdaj priti na dan razne okolnosti, in da bi se bil moral najmanj deliti za slavo zmage z nekom drugim — takšnim razlagam se je rajši previdno ognil, dokler je bil čas.

Zelo različne misli od te so ga pač spravile na pot v Gradec. Ubogi Benedek se je mogel deliti samo za svojo nesrečo, samo za odgovornost — za nič drugega.

In njegova nesreča je imela potem doseči vrhunec. Zadnji udarec je imel šele priti.

Benedek je torej po 19. listopadu požgal vse beležke in zapiske iz vojne 1866. Tudi gotovo listino, ki bi bila lahko ščit njegove vojaške časti.

8. grudna istega leta je pa prinesla »Wiener Zeitung« zelo dolg članek, v katerem je bil od avtoritativne strani in pred celim svetom Benedek označen kot krivec nesrečnega izida cele vojne. Henikstein in Križmanič sta napravila vse, kar je bilo mogoče, vrhovni poveljnik je pa zaslužil kazni za vse, kar se je pripetilo. »Izguba zaupanja njegovega najvišjega cesarskega gospoda, uničenje njegovega vojaškega

imena pred sočastniki in v bodočnosti, spoznanje neskončne nesreče, ki je doletela pod njegovim vodstvom armado in celo monarhijo, mora sploh biti za takega častiteljnega in ponosnega moža, kot je Benedek vedno bil, težja kazni, kot bi ga bila mogla doleteti pri daljšem sodnem obravnavanju.« V takšnem tonu gre ves članek naprej.

In na ta boben so udarili vsi časopisi v monarhiji. Satira in humor sta z besedo in podobami gnala isto godbo. Benedek je postal naenkrat ena najbolj neumnih, smešnih in lahkomišljenih figur cele monarhije. Ulici, ki je kričala po vojni za cesarjevo kočijo: Abdanken! Abdanken! (Odstopi! Odstopi) so morali vreči žrtev. In čim slavnejša je bila, tem več je morala zaleči. Ulica se je vrgla nanjo, jo trgala, tulila od razkošja, da jo ima in prenehala dalje misliti. Bila je zadovoljna.

»Izguba zaupanja njegovega najvišjega zaupanja« — v tem je to ležalo. Ta udarec je zadel. »Ostanek svojih vojnih iluzij in svoje vojaške poezije sem pokopal tega leta,« piše Benedek čez nekaj časa princu Turn-Taksu, ki ga je hotel obiskati, in ga prosi, naj ne hodi k njemu. Kakšni so bili neki dnevi, kakšne noči tega nekoč ponosnega in ošabnega vojaka! Tega služabnika svojega gospodarja, enega najbolj zvestih, kar jih zgodovina sploh pozna!

Prišel je k njemu zgodovinar Vvenot in ga naprosil za nekatera poročila iz nesrečne vojne, s katerimi bi se mogel opravičiti. — Benedek je na kratko odklonil. — Žena ga je pregovarjala, naj bi spregovoril, toda nič ni pomagalo. »Ne koristilo bi to niti cesarju, niti armadi. Premagani vodja mora prenašati svojo nesrečo.«

In ta mož ni bil nikdar večji, kot v svojem trpljenju.

Samo svojima prijateljema Albrehtu in Johnu ni mogel odpustiti. Ta dva sta bila povzročitelja in redaktorja onega članka v »Wiener Zeitung« od 8. grudna. John se je dal pri njem opravičiti, javil mu je, da ni sodeloval pri članku, prišel v Gradec in lepo prosil za razgovor, toda raztrpčeni vojak ga ni pustil pred se in ga ni hotel videti.

In ne samo, da je sam molčal, tudi drugim je zapovedal molčati. Njegov zapni prijatelj Müller, njegov pobočnik iz leta 1866. je bil pri njem, ko je sežigal svoje papirje. Müller je poznal in vedel za vse — po Benedkovi smrti je pravil, da bi bil moral ohraniti vsaj gotovo listino.. vsaj to edino. Benedek je namreč požgal tudi to, kar je bilo pisano lastno-ročno od njegovega najvišjega vojnega gospoda. Ta Müller je tudi vrnil po Benedkovi smrti maršalu Albrehtu sabljo nadvojvode Karla. Ko mu jo je hotel maršal pustiti za spomin, jo je skromno zavrnil, češ, da »te sablje že ne more nositi boljši vojak, kot je bil Benedek.« In ta Müller je tudi molčal kot grob — sicer ga je pa

poklical nadvojvoda Albreht v svojo službo in ga pridržal celo vrsto let.

Počasi se je vrnil v Benedkovo dušo nekaj mrzel mir. Hodil je na sprehod, začel zopet čitati časopise, knjige, hodil na lov, ustavil včasih kakega znanega častnika in se spustil z njim v pogovor.

Tudi nekako zblizanje z nadvojvodo Albrehtom je nastalo. Nadvojvoda je namreč napravil tu in tam korak. Benedkov sluga je ukradel svojemu gospodarju vojaške redove in izginil. — Albreht mu je na vest o tem poslal svoje. Benedek se mu je na kratko po vojaško zahvalil. Potem je napisal nadvojvoda brošuro: »O odgovornosti v vojni,« se izrazil v nji pohvalno o Benedku in mu jo dal poslati. Benedek se je zopet zahvalil. Ko je prišel nadvojvoda leta 1872. po dovršitvi cesarskih vaj v Galiciji v mestece Gdow, se je spomnil tu na prvo Benedkovo junaštvo in mu napisal prisrčno pismo. Toda na koncu je pridal: »Prepovedujem Vam mi odgovarjati...« Zato Benedek ni odgovoril. Gdow — to je bil oni kraj, kjer je udušil s peščico vojakov kot mlad podpolkovnik leta 1846. zahodno-gališko revolucijo.

Videti je, da je bil mir molčečega vojaka le ledena skorja za zunanost — notri je bilo pa pač drugače...

Leta 1873. je prišel tedaj 15letni prestolonaslednik princ Rudolf v Gradec. Spremljal ga je učitelj general Latour, in imel je obiskati Benedka — po naročilu svojega cesarskega očeta. Mogoče je bil to prvi korak h kakemu milostljivemu stiku, mogoče — kdo ve?... Benedka ni bilo doma in princ mu je pisal zelo prijazno pismo. Ko je je stari vojak prejel, je rekel žalostno: »Prepozno!« Potem se je prebudil v njem stari ponos in dodejal je: »Premalo!« Ni se priglasi za avdijenco, temveč pisal grofu Latourju, da prosi, naj sporoči »njegovo zahvalo«. Latour je pozval Benedka, naj se zahvali princu naravnost. To se je zgodilo. In v novem pismu na Latourja pravi: »Sem končno sam v sebi gotov, nočem biti moten v svojem miru.«

Čakal je samo na eno: da ga cesar pozove k sebi in da nastane resen razgovor, ki šele zaključi račune preteklosti — — — to se ni dogodilo.

Umril je za rakom v grlu dne 27. mal. travna 1881. Po svoji želji je bil pokopan v priprosti civilni obleki, on, vojak z dušo in telesom. Njegova oporoka priča, da se je ločil s sveta nepomirjen s svojim bivšim prijateljem, maršalom Albrehtom.

Samo žena Julija, sotrpiteljka v njegovem heroškem molku, se je potrudila, da bi bil vsaj spomin njenega moža čist. Vse preostale papirje in pisma je izročila avstrijskemu zgodovinarju H. Friedjungu, ki jih je izdal v debeli knjigi s temeljitimi pojasnili pod naslovom: »Preostali papirji Benedkovi.«

General je imel namreč v svoji ženi tudi najboljšega prijatelja. Pisal ji je z vseh vojn, pred bitko, med bitko, po bitki, pisal ji je o vsem, kar se je prigodilo, kar je mislil, čutil, in izrazi ljubezni se menjajo s celimi vojnimi buletini — in tako je bilo vsaj deloma mogoče, da je mogla izpregovoriti žena tam, kjer je molčal mož. Celo življenje je v teh pismih: iz početka krasno, veselo, srečno, in pozneje ta nema žaloigra zvestega služabnika svojega gospodarja. Državna raisona in krik ulice sta potrebovala svoje žrtve — ta pisma kažejo, kakšna je bila ta žrtev kot človek. In kakšna je bila ta državna raisona.

Izdajatelj in urednik Ivan Bavdek.

Proda se

radi opustitve **popolna, dobro ohranjena notranja**

mlinska oprava

Natančneje se izve pri lastniku **Kajetanu pl. Premersteinu v Ljubevcu pri Idriji.** 71

Pozor! Pozor!
V najem se da

lepo posestvo

tik farne cerkve na križišču cest, z dobrodočo **gostilno, prodajalno in poštno nabiralnico**, ki obstoja nad 80 let. Na posestvu je razun **hiše 10 gospodarskih z obširnimi hlevom, mostno tehniko in kovačnico** ter je vse v jako dobrem stanju. Nastopiti je mogoče najpreje s **1. decembrom.** 70 2 1

Natančnejša pejasnila daje g. **H. Knez, št. Juri pod Kumom, p. Radeče.**

Dobro ohranjena, kompletna ročna cirkularna žaga

porabna tudi za vodno moč, se po jako nizki ceni, **240 K,**

proda.

Pojasnila daje **Dragotin Val v Ilirski Bistrici.** 68 3 2

Posestvo

je naprodaj. Obsega vsa gospodarska poslopja, v dobrem stanju, zraven dva travnika, vinograd, sadni vrt in gozd, v lepi legi, kakih pet minut oddaljeno od št. Jerneja. — Cena se poizve pri lastniku

Franc Pirkoviču na Grbah, pri št. Jerneju na Dolenjskem. 66 3 1

Nad 50 receptov

vsebuje kuharska knjiga, ki jo je izdala Prva kranjska tovarna testenin v Ilirski Bistrici. Tvrda razposilja jo vsakomur zastoj in poštne prosto.

18 43 7 21

Ustanovljena leta 1868.

Absolutno pred ognjem in tatovi varno

BLAGAJNE

Izvrstne kakovosti

prodaja tovarna blagajn **M. Adlersflügel**
Dunaj, I., Franz Josefs-Kai št. 27.

Založnik rajfajzen. zadrug itd.
21 42—21

Kri! dosežejo odrasli in otroci, bolni in zdravi. — Polovico stroškov prihranite v
Moč! gospodinjstvu na kavi, sladkorju in mleku, ako pijete **SLADIN,**
Zdravje! to je dr. pl. Trnkóczyja sladni čaj.

En zavoj velja 50 vin. Dobiva se povsod. Po pošti se naroča najmanj pet zavojev po povzetju pod naslovom v glavni zalogi.

Lekarna pl. Trnkóczy

v Ljubljani zraven rotovža.

Žrčne cene v Ljubljani

	Cena			
	od		do	
	K	h	K	h
1 kg govejega mesa I. vrste . . .	1	32	1	60
1 " " " II. " . . .	1	20	1	40
1 " " " III. " . . .	1	03	1	28
1 " telečjega mesa . . .	1	40	1	08
1 " prašičjega mesa (svežega) . . .	1	50	1	80
1 " " (prekajenega) . . .	1	90	2	10
1 " koštrunovega mesa . . .	1	12	1	20
1 " jagnjetovega mesa . . .	1	60	—	—
1 " kozličevega mesa . . .	1	80	—	—
Prašiči na klavnici . . .	0	00	0	00
1 kg masla . . .	2	60	2	68
1 " masla surovega . . .	2	50	2	60
1 " masti prašičje . . .	2	10	2	20
1 " slanine (špeha) sveže . . .	1	80	1	96
1 " slanine prekajene . . .	1	90	2	—
1 " sala . . .	1	80	1	96
1 " surov. margarinkega masla . . .	2	—	2	20
1 " kuhan. margarinkega masla . . .	2	10	2	20
1 jajce . . .	—	6	—	7
1 l mleka . . .	—	20	—	—
1 " " posnetega . . .	—	08	—	10
1 " smetane sladke . . .	—	—	—	—
1 " " kisle . . .	—	80	—	90
1 kg medu . . .	1	20	1	40
1 " čajnega surovega masla . . .	3	—	3	10
1 piščanec . . .	—	80	1	20
1 golob . . .	—	40	—	44
1 raca . . .	1	70	1	90
1 gos . . .	—	—	—	—
1 kapun . . .	—	—	—	—
1 puran . . .	—	—	—	—
100 kg pšenične moke št 0 . . .	40	—	—	—
100 " " " " 1 . . .	39	50	—	—
100 " " " " 2 . . .	39	—	—	—
100 " " " " 3 . . .	37	80	—	—
100 " " " " 4 . . .	36	80	—	—
100 " " " " 5 . . .	34	—	—	—
100 " " " " 6 . . .	29	—	—	—
100 " " " " 7 . . .	25	—	—	—
100 " " " " 8 . . .	14	—	—	—
100 " koruzne moke . . .	18	—	—	—
100 " ajdove moke . . . I. . .	36	—	—	—
100 " ajdove moke . . . II. . .	33	—	—	—
100 " ržene moke . . .	29	—	—	—
1 l fižola . . .	—	20	—	30
1 " graha . . .	—	36	—	40
1 " leče . . .	—	36	—	40
1 " kaše . . .	—	20	—	22
1 " ričeta . . .	—	18	—	20
100 kg pšenice . . .	22	50	—	—
100 " rži . . .	16	80	—	—
100 " ječmena . . .	16	20	—	—
100 " ovsa . . .	17	50	18	—
100 " ajde . . .	16	20	17	—
100 " prosa belega . . .	17	—	—	—
100 " " navadnega . . .	14	—	—	—
100 " koruze . . .	14	—	15	—
100 " krompirja . . .	5	50	6	—

Lesni trg.
Cena trdemu lesu 9—do 10—K
Cena mehkeemu lesu 8—do 9 K.
Trg za seno slamo, in steljo.
Na trgu je bilo
voz sena 4 — 7 —
" slame 3 50 6 —
" stelje — — —

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani

Del. glavniča K 5,000.000.

Stritarjeve ulice šte. 2. (nasin hiša)

Rezervni fond K 450.000.

Podružnica v Spljetu.

Podružnica v Celovcu.

Podružnica v Trstu.

Podružnica v Sarajevu.

Sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun ter jih obrestuje od dne vloge po čistih

4 1/2 %

Kupuje in prodaja srečke in vrednostne papirje vseh vrst po dnevnem kurzu.

52 52—53

Loterijske številke.

Dvignjene v soboto, dne 23. julija 1910.

Dunaj: 88, 83, 7, 5, 17.

Gradec: 54, 1, 61, 25, 21.

Dvignjene v sredo, dne 27. julija 1910.

Brno: 40, 30, 20, 2, 56.

Delovodja

Izučen strojnik, vaje vseh malih popravil, kakor tudi električnih motorjev se sprejme s 1. oktobrom 1910.

Lastnoročno pisane ponudbe sprejme: **Železarna A. Pogačnik, Ruše pri Mariboru.** 64 4 4**Listnica uredništva.**

Vse dopisnike prosimo, da nam čimprej vpošljejo dopise. Najkasneje morajo biti dopisi v tiskarni v četrtek zvečer, ker se na poznejše uredništvo žal ne more več ozirati.

Čitatelje in naročnike našega lista prosimo, da se v vseh zadevah, kjer žele nasvetov in poduka, obračajo na uredništvo »Slovenskega Doma«, ki odpre poseben predal za vprašanja in odgovore.

Za slabokrvne in preboleleje zdravniško priporočeno **črno dalmatinsko vino****KUČ****najboljše sredstvo.** 47 32 104 steklenice (5 kg) franko **K 4.—****Br. Novakovič, Ljubljana.**

*	* Popravila in preobleke točno in cenno.		* Popravila in preobleke točno in cenno.	*
Najcenejše solnčnike in dežnike domačega izdelka priporoča 3 52-20 <h1>Josip Vidmar</h1> — v Ljubljani — Pred Škofijo 19, Stari trg 4, Prešernova ulica 4.				

Najbolj varno naložen denar

Stanje hranilnih vlog nad 38 milijonov kron.

je v slovenski

Rezervni zaklad nad 1 milijon kron.

MESTNI HRANILNICE LJUBLJANSKI.

Za varnost denarja je porok zraven rezervnega zaklada mestna občina ljubljanska z vsem premoženjem in vso davčno močjo. V to hranilnico vlagajo sodišča denar mladoletnih otrok in varovancev ter župnišča cerkveni denar.

Mestna hranilnica ljubljanska sprejema hranilne vloge vsak dan od 8. do 12. ure popoldne in od 3. do 4. ure popoldne, jih obrestuje po 4 1/4% ter pripisuje nevzdignjene obresti vsakega pol leta h kapitalu.

Dne 1. in 16. vloženi denar se obrestuje tako

Rentni davek od vložnih obresti plačuje hranilnica iz svojega in ga vlagateljem ne zaračuni.

Denar se lahko pošilja tudi po pošti.

Mestna hranilnica izdaja lične **domače hranilnike** proti vlogi 4 kron, ki se takoj obrestujejo. Priporočamo jih zlasti starišem, da z njimi navajajo otroke k varčnosti.

V podpiranje slovenskih trgovcev in obrtnikov je vpeljala ta slovenska hranilnica tudi

kreditno društvo.

Mestna hranilnica ljubljanska se nahaja v lastni palači
v Prešernovi prej Slonovi (Elefantovi) ulici številka 3.

1 24-13

Sprejemajo se tudi vložne knjižice drugih denarnih zavodov kot gotov denar, ne da bi se obrestovanje prenehalo.

Posoja se na zemljišča po 5% in proti amortizovanju posojila po najmanj 1/4% na leto.

Dolžnik more svoj dolg poplačati tudi poprej, ako to hoče,

Posoja se tudi na menice in vrednostne papirje.

Vinske sode

nove iz klane in žagane domače in slavonske hrastovine izparjene in ovinjene, porabne takoj za vsako vino prodaja zadruga

Agro-Merkur v Ljubljani.

Kupujte pri narodni tvrdki domači izdelek.

Umetna gnojila

kakor žlindro, kalijevo sol, kajnit, rudninski superfosfat naročite za pomladansko gnojenje **takoj** pri zadrugi

Agro-Merkur v Ljubljani.

Moko

otrobe in druge mlinske izdelke izvrstne kakovosti dobavlja zadruga

Agro-Merkur, Ljubljana.

Vino

kakor ljutomersko, haloško, bizeljsko, dolensko, metliško, vipavsko, goriško, istrijsko, zančljivo pristno, izborno kapljico dobavlja od 56 l naprej zadruga

Agro-Merkur, Ljubljana.

Kose:

iz najboljšega avstrijskega jekla, ki ustreza različnim željam posameznih pokrajin, kaljene in klepane, ponuja 10 48-26

zadruga Agro-Merkur

po najnižjih cenah. — Vsaka kosa ima vtisnjeno ime »Agro Merkur«.

Ustanovljena 1882.

Pošt. hranilnični račun št. 828.406.

Telefon števil. 185.

Kmetska posojilnica ljubljanske okolice

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

v Ljubljani, na Dunajski cesti števil. 18, v Ljubljani

v lastnem združnem domu.

je imela koncem leta 1909 denarnega prometa

K 81.116.121-11

upravnega premoženja

K 20.775.510-59

Obreštuje hranilne vloge

po **4¹/₂ %**

brez vsakega odbitka rentnega davka, katerega plačuje posojilnica sama za vložnike.

Uradne ure vsak dan

od 8.—12. in od 3.—4.

Sprejema tudi vloge v tekočem računu v zvezi s čekovnim prometom ter jih obreštuje od dne vloge do dne dviga.

Stanje hranilnih vlog nad

kron 20.000.000.

Posojuje na zemljišča po 5¹/₄ % z ¹/₂ % na amortizacijo ali pa po 5¹/₄ % brez amortizacije. Na menice pa po 6%. Posojilnica sprejema tudi vsak drug načrt glede amortizacije dolga

Uradne ure vsak dan

od 8.—12. in od 3.—4.

3 52-30